

Tšekki

Yleiset tuomioistuimet - Tšekki

Tšekin oikeuslaitos koostuu 89 piirituomioistuimesta, kahdeksasta alueoikeudesta sekä korkeimmasta oikeudesta.

Yleiset tuomioistuimet – johdantoa

Siviilioikeudellinen lainkäyttövalta

Siviilioikeudellista tuomiovaltaa käyttävät piirituomioistuimet, alueoikeudet, alueelliset ylioikeudet ja Tšekin korkein oikeus.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet

Piirituomioistuimet (*okresní soud*) käsittelevät ja ratkaisevat siviili-, työ-, perhe- ja kauppaoikeudellisista suhteista johtuvia riitoja ja muita asioita, mikäli asiallinen toimivalta ei lain mukaan kuulu muille tuomioistuimille.

Muut asiat, jotka eivät ole luonteeltaan yksityisoikeudellisia (esim. välimiesten nimeäminen ja vapauttaminen tehtävästään, välitysratkaisun kumoaminen jne.), käsitellään ja ratkaistaan piirituomioistuimissa siviilimenettelyssä, mikäli laissa niin säädetään.

Piirituomioistuinten toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaisee tavallisesti yksi tuomari.

Työoikeudelliset ja muut asiat, joista säädetään erikseen laissa, käsitellään yhden tuomarin ja kahden apulaistuomarin kokoonpanossa.

Alueoikeudet (*krajský soud*) ratkaisevat ensimmäisen asteen tuomioistuimina siviililain § 9 §:n 2 momentissa ja § 9 a §:ssä mainitut asiat ja riidat.

Kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena toimii alueoikeus, asian käsittelee ja ratkaisee yksi tuomari. Ensimmäisen oikeusasteen asiat käsitellään ja ratkaistaan kuitenkin oikeuden puheenjohtajan ja kahden muun tuomarin kokoonpanossa, jos niin säädetään erikseen lailla.

Korkein oikeus (*Nejvyšší soud*) toimii ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena kansainvälistä yksityisoikeutta koskevan lain 91 /2012 § 51 §:n mukaisesti. Siinä säädettyin edellytyksin korkein oikeus tunnustaa ulkomaisten tuomioistuinten lainvoimaiset päätökset.

Korkein oikeus tekee päätöksensä jaostoissa tai suurissa jaostoissa.

Toinen oikeusaste

Kun piirituomioistuin käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena, muutoksenhakutuomioistuin (toisen oikeusasteen tuomioistuin) on alueoikeus.

Kun alueoikeus käsittelee asian ensimmäisenä oikeusasteena, muutoksenhakutuomioistuin on alueellinen ylioikeus (*vrchní soud*).

Alueellinen ylioikeus tekee ratkaisunsa oikeuden puheenjohtajan ja kahden muun tuomarin kokoonpanoissa, jollei erikseen toisin säädetä.

Oikeudelliset tietokannat

Tšekin lainsäädäntö on saatavissa Tšekin valtionhallinnon portaalissa [Portál vlády ČR](#) (vain tšekinkielisenä).

Onko oikeudellisen tietokannan käyttö ilmaista?

Kyllä, vain tässä portaalissa säädöstekstit ovat saatavissa ilmaiseksi.

Rikosoikeudellinen lainkäyttövalta

Rikosoikeudellista tuomiovaltaa käyttävät piirituomioistuimet, alueoikeudet, alueelliset ylioikeudet ja Tšekin korkein oikeus.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimet

Ensimmäisen asteen tuomioistuimena toimii piirituomioistuin, jollei rikosoikeudellista menettelyä koskevassa laissa 141/1961 muuta säädetä.

Rikosoikeudellisessa menettelyssä ratkaisut tehdään yhden tai useamman tuomarin kokoonpanossa. Tuomioistuimen presidentti tai yhden tuomarin kokoonpanossa toimiva tuomari ratkaisee asian vain, jos laissa nimenomaisesti niin säädetään.

Piirituomioistuimen jaostoissa istuu oikeuden puheenjohtaja ja kaksi apulaistuomaria. Yhden tuomarin ratkaisut tekee oikeuden puheenjohtaja tai tuomari. Oikeuden puheenjohtajana voi olla vain tuomari.

Alueoikeus käsittelee rikosasian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena, jos laissa säädetty vähimmäisrangaistus on viisi vuotta vankeutta tai jos rikoksesta voidaan määrätä poikkeuksellinen rangaistus. Rikosoikeudellista menettelyä koskevan lain §17 §:n 1 momentissa mainitut rikosasiat alueoikeus käsittelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena myös silloin, kun vähimmäisrangaistus on mainittua lyhyempi.

Alueoikeus ratkaisee asiat jaostoissa. Tuomioistuinmenettelyä koskevassa lainsäädännössä erikseen määritellyissä tapauksissa asian ratkaisee yksi tuomari.

Alueoikeuden jaostot koostuvat

1. oikeuden puheenjohtajasta ja kahdesta apulaistuomarista, jos alueoikeus tekee ratkaisunsa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimena rikosasiassa
2. muissa tapauksissa oikeuden puheenjohtajasta ja kahdesta tuomarista.

Yhden tuomarin ratkaisut tekee oikeuden puheenjohtaja tai tuomari. Oikeuden puheenjohtajana voi olla vain tuomari.

Toinen oikeusaste

Piirituomioistuimen ratkaisuja koskevat muutoksenhaut käsittelee ylemmän oikeusasteen alueoikeus. Alueoikeuden tekemiä ensimmäisen oikeusasteen ratkaisuja koskevat muutoksenhaut ratkaisee alueellinen ylioikeus.

Alueellinen ylioikeus tekee ratkaisunsa oikeuden puheenjohtajan ja kahden muun tuomarin kokoonpanoissa, jollei erikseen toisin säädetä.

Hallinto-oikeudellinen lainkäyttövalta

Hallinto-oikeudellisen tuomiovallan tehtävänä on suojella luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden yksilöllisiä (subjektivisia) julkisia oikeuksia.

Tätä tehtävää hoitavat **hallintotuomioistuimet** (*správní soud*). Ne ovat alueoikeuksiin kuuluvia erikoisosastoja, ja toimivat ensimmäisen oikeusasteen hallintotuomioistuimina.

Hallintotuomioistuimeen kuuluu alueoikeuden puheenjohtaja, apulaispuheenjohtajina toimivia tuomareita sekä muita tuomareita. Yksittäiset tapaukset käsitellään kolmen tuomarin kokoonpanossa.

Hallintotuomioistuimet käsittelevät seuraavia asioita:

1. muutoksenhaut päätöksiin, joita on tehnyt julkishallinnon alalla toimeenpanovaltaa käyttävä viranomainen, itsenäisen aluehallintoyksikön viranomainen, luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka jokin muu viranomainen, joka tekee päätöksiä luonnollisten ja oikeushenkilöiden oikeuksista ja velvollisuuksista julkishallinnon alalla (jäljempänä ”hallintoviranomainen”)
2. suojelu hallintoviranomaisten laiminlyönneiltä
3. suojelu hallintoviranomaisten laittomalta väliintulolta
4. toimivaltaa koskevat kantelut
5. vaaleja sekä paikallisia ja alueellisia kansanäänestyksiä koskevat asiat
6. poliittisiin puolueisiin ja liikkeisiin liittyvät asiat
7. luonteeltaan yleisen toimenpiteen tai sen osan kumoaminen sen lainvastaisuuden takia
8. tuomareiden, tuomioistuimen virkailijoiden, syyttäjien ja ulosottomiesten kurinpidollista vastuuta koskevat asiat
9. tiettyihin ammattisäännöstöihin liittyvät asiat.

Korkein hallinto-oikeus (*nejvyšší správní soud*) on ylimmän oikeusasteen hallintotuomioistuin, johon kuuluvat korkeimman hallinto-oikeuden presidentti, apulaispresidentit ja muut tuomarit. Asiat käsitellään tavallisesti kolmen tuomarin kokoonpanossa.

Kassaatioiden käsittelemisen lisäksi korkein hallinto-oikeus päättää poliittisten puolueiden tai liikkeiden hajottamisesta, niiden toiminnan kieltämisestä tai uudelleen jatkamisen sallimisesta, toimivaltaa koskevista kanteluista sekä luonteeltaan yleisen toimenpiteen tai sen osan kumoamisesta. Korkeimman hallinto-oikeuden muusta asiallisesta toimivallasta säädetään laeissa.

Tarkempi kaavio on saatavissa seuraavasta linkistä: [Euroopan siviilioikeudellinen atlas – Tšekin oikeuslaitos](#).

Lisätietoja saa [korkeimman hallinto-oikeuden verkkosivustolta](#).

Linkkejä

[Oikeuslaitos](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.

Päivitetty viimeksi: 09/11/2020